

JEFFREY ARCHER

De tijd zal het leren

Deel 1 in de Clifton-kronieken

ISBN 978-90-225-7314-3
ISBN 978-94-023-0329-2 (e-boek)
NUR 302

Oorspronkelijke titel: *Only Time Will Tell*
Vertaling: Joost van der Meer en William Oostendorp
Omslagontwerp: Wil Immink Design
Omslagfoto boven: CollaborationJS | Arcangel Images
Omslagfoto onder: H. Armstrong Roberts | Getty Images
Zetwerk: ZetSpiegel, Best

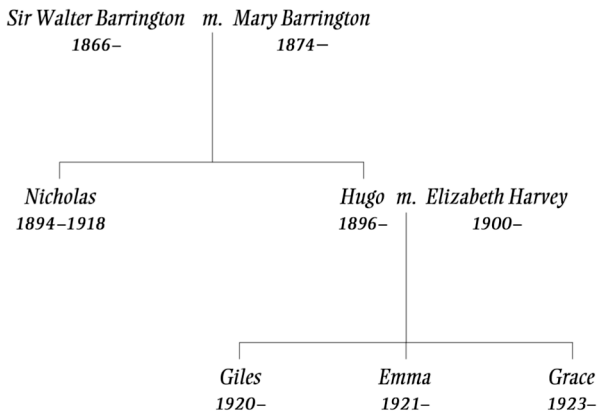
© 2011 Jeffrey Archer
© 2015 Nederlandstalige uitgave: Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam
Oorspronkelijke uitgave: Macmillan, an imprint of Pan Macmillan, a division of
Macmillan Publishers Ltd.

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie,
internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming
van de uitgever.

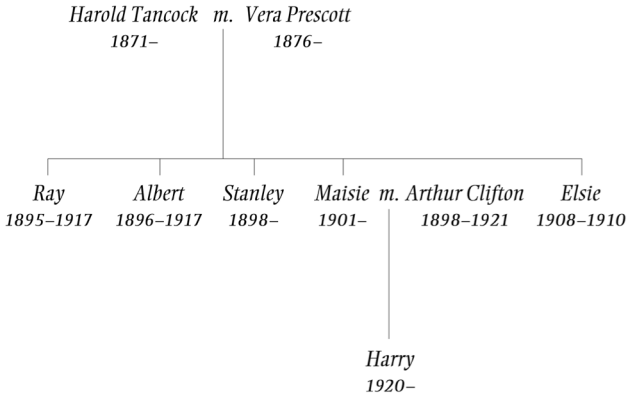
Alan Quilter

1927-1998

De familie Barrington

De familie Clifton

Maisie Clifton

1919

Proloog

Dit verhaal zou nooit geschreven zijn als ik niet zwanger was geraakt. Let wel, ik was sowieso al van plan om tijdens het werkuitstapje naar Weston-super-Mare mijn maagdelijkheid te verliezen, alleen niet aan die man.

Arthur Clifton werd, net als ik, geboren aan Still House Lane, hij ging zelfs naar dezelfde lagere school als ik, Merrywood, maar aangezien ik twee jaar jonger was, wist hij niet van mijn bestaan. Alle meisjes in mijn klas waren verliefd op hem, en niet alleen omdat hij de aanvoerder van het schoolvoetbalteam was.

Hoewel Arthur in mijn schooltijd nooit enige belangstelling voor me had getoond, kwam daar na zijn terugkeer van het westfront snel verandering in. Ik weet niet eens zeker of hij wel doorhad wie ik was toen hij me die zaterdagavond in het Palais ten dans vroeg, maar eerlijk gezegd moest ik zelf ook twee keer kijken voordat ik hem herkende, omdat hij een potloodsnor had laten staan en zijn haar à la acteur Ronald Colman glad naar achteren geplakt droeg. Die avond had hij geen oog voor andere meisjes en nadat we de laatste wals hadden gedanst, wist ik dat het slechts een kwestie van tijd zou zijn voordat hij me ten huwelijk vroeg.

Terwijl we naar huis liepen, hield Arthur mijn hand vast en toen we bij mijn voordeur aankwamen, probeerde hij me te zoenen. Ik wendde me af. De eerwaarde Watts had me immers vaak genoeg verteld dat ik tot mijn trouwdag puur moest blijven, en Miss Monday, onze koördigente, waarschuwde me dat mannen slechts één ding wilden en dat ze, zodra ze dat hadden, snel hun belangstelling verloren. Ik vroeg me vaak af of Miss Monday uit persoonlijke ervaring sprak.

De zaterdag daarop nodigde Arthur mij uit naar de bios om Lillian Gish in *Broken Blossoms* te zien, en hoewel ik hem toestond om een arm om mijn schouder te leggen, liet ik me nog steeds niet kussen. Hij protesteerde niet. Eerlijk gezegd was Arthur nogal verlegen.

Nog weer een zaterdag later stond ik hem toe me te kussen, maar toen

hij een hand in mijn blouse wilde steken, duwde ik hem weg. Dat stond ik pas toe nadat hij me had gevraagd, een ring had gekocht en de eerwaarde Watts voor de tweede keer de geboden had afgelezen.

Mijn broer Stan vertelde me dat ik naar verluidt de laatste maagd aan deze kant van de rivier de Avon was, hoewel ik vermoed dat de meeste van zijn veroveringen zich in zijn fantasie afspeelden. Toch besloot ik dat het moment gekomen was, en wanneer beter dan tijdens het werkuitstapje naar Weston-super-Mare met de man met wie ik een paar weken later in het huwelijk zou treden?

Maar zodra Arthur en Stan van de janplezier af waren gestapt, liepen ze rechtstreeks naar de dichtstbijzijnde kroeg. Ik had de afgelopen maand alles gepland voor dit moment, dus toen ik als een brave padvindster van de wagen stapte, was ik voorbereid.

Behoorlijk balend wandelde ik dus alleen naar de pier, toen ik opeens voelde dat iemand me achtervolgde. Ik keek om en was verrast toen ik zag wie het was. Hij haalde me bij en vroeg of ik alleen was.

‘Ja,’ antwoordde ik, wetend dat Arthur inmiddels aan zijn derde pint zou zitten.

Toen hij een hand op mijn achterste legde, had ik hem een klap in zijn gezicht moeten geven, maar om meerdere redenen deed ik dat niet. Om te beginnen dacht ik aan de voordelen van seks met iemand die ik hoogstwaarschijnlijk niet meer zou tegenkomen. En ik moet toegeven dat ik gevlaid was door zijn avances.

Tegen de tijd dat Arthur en Stan waarschijnlijk hun achtste pint achteroversloegen, had hij ons in een pension net om de hoek van de strandboulevard geboekt. Ze leken een speciaal tarief te hanteren voor bezoekers die niet van plan waren om er de nacht door te brengen. Zelfs al voordat we de eerste overloop hadden bereikt, begon hij me te kussen, en zodra de slaapkamerdeur gesloten was, maakte hij vlug de knoopjes van mijn blouse los. Dit was blijkbaar niet zijn eerste keer. Ik ben er zelfs vrij zeker van dat ik niet het eerste meisje was dat hij op een werkuitje had gehad. Hoe wist hij anders van die speciale tarieven?

Ik moet bekennen dat ik niet had verwacht dat het allemaal zo snel voorbij zou zijn. Zodra hij van me af was geklommen, verdween ik de badkamer in terwijl hij op het voeteneind van het bed ging zitten en een peuk opstak. Misschien zou het de tweede keer beter zijn, dacht ik. Maar toen ik weer in de kamer kwam, was hij nergens te zien. Ik moet toegeven dat ik teleurgesteld was.

Ik had me misschien schuldiger gevoeld over mijn ontrouw jegens Arthur als hij me op de terugreis naar Bristol niet helemaal ondergespuugd had.

De volgende dag vertelde ik mijn moeder wat er was gebeurd, zonder te verklappen wie de man was. Immers, zij had hem nooit ontmoet, en dat zou waarschijnlijk ook nooit gebeuren. Ma vertelde me dat ik mijn mond moest houden omdat ze de bruiloft niet wilde hoeven afzeggen, en dat ook al zou ik zwanger blijken te zijn, niemand er wijzer van zou worden, omdat Arthur en ik tegen de tijd dat het iemand opviel al getrouwd zouden zijn.

Harry Clifton

1920-1933

I

Er is me altijd verteld dat mijn vader in de oorlog was gesneuveld.

Telkens wanneer ik mijn moeder naar zijn dood vroeg, zei ze niets meer dan dat hij bij het koninklijk regiment van Gloucestershire had gediend en slechts enkele dagen voordat de wapenstilstand werd getekend aan het westfront was omgekomen. Oma zei dat mijn pa een moedig man was geweest en toen we een keer alleen thuis waren, liet ze me zijn medailles zien. Mijn opa gaf zelden een mening over wat dan ook, maar goed, die was stokdoof en zou de vraag sowieso niet gehoord kunnen hebben.

De enige andere man die ik me kan herinneren, was mijn oom Stan, die bij het ontbijt altijd aan het hoofd van de tafel zat. Als hij 's morgens vertrok, volgde ik hem vaak naar de haven, waar hij werkte. Elke dag die ik daar doorbracht, was een avontuur. Vrachtschepen uit verre landen werden van hun waren gelost: rijst, suiker, bananen, jute en veel andere dingen waarvan ik nog nooit had gehoord. Waren de ruimen eenmaal gelegegd, dan laadden de havenarbeiders ze met zout, appels, tin, zelfs steenkool (mijn minst favoriete lading, omdat het sporen op mijn kleding achterliet, wat een duidelijke aanwijzing was wat ik de hele dag had gedaan, tot ergernis van mijn moeder), voordat ze weer vertrokken naar mij onbekende bestemmingen. Ik wilde oom Stan altijd helpen met het lossen van om het even welk schip die ochtend de haven in was gelopen, maar hij lachte alleen maar. 'Alles op z'n tijd, beste jongen,' zei hij dan. Voor mij kon het niet snel genoeg zijn, maar toen ineens gooide school roet in het eten.

Op mijn zesde werd ik naar de lagere school Merrywood gestuurd en ik vond het complete tijdsverspilling. Wat had school voor nut als ik alles wat ik nodig had in de haven kon leren? Als mijn moeder me niet naar de poort had gesleept, me daar had achtergelaten en die middag om vier uur was teruggekeerd, zou ik de volgende dag niet de moeite hebben genomen om terug te gaan.